

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

ЗАКОНА О ВОЈНОМ ОБРАЗОВАЊУ

1. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у одредбама члана 97. тачка 10) Устава Републике Србије¹ којим је утврђено да Република уређује и обезбеђује систем у области образовања.

2. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРОПИСА

Након извршене евалуације одредаба важећег Закона о војном образовању² (у даљем тексту: важећи Закон) и уочених проблема у примени истог, закључено је да је доношење новог закона, а не измена и допуна важећег, целисходније решење, имајући у виду да би измене и допуне обухватиле више од половине одредаба. У том смислу, руководили смо се одредбом члана 47. став 2. Јединствених методолошких правила³, којом је прописано да ако се више од половине чланова основног прописа мења, односно допуњује, треба донети нови пропис, па је у складу са наведеним израђен нови закон.

Приоритетни разлог за израду предметног прописа и покретање процедуре за његово доношење, јесте потреба да се норме које се односе на организацију и рад војношколских установа усагласе са прописима у области образовања у Републици Србији, али и да се нормативно уреди специфичност војног образовања.

Приликом израде прописа, узето је у обзир да је у исти, као акт највише правне снаге, првенствено неопходно имплементирати одредбе, односно конкретна материјална решења која представљају законску материју, а која су до сада била предвиђена подзаконским прописима.

Такође, закључено је да је неопходно предвидети и одговарајуће правне основе за доношење подзаконских прописа, из разлога што за један број подзаконских прописа није предвиђен правни основ у важећем закону, даље, номотехнички јасније и прецизније формулисани одређени појмови и материјална решења, да би се избегле нејасноће у погледу тумачења појединих одредби, а самим тим и потенцијални проблема у примени.

Дакле, новим законом првенствено је извршено одговарајуће прецизирање и унапређивање важећих законских решења, али и увођење нових, са циљем решавања уочених проблема.

Структура прописа и циљеви који се постижу доношењем овог прописа

Одредбе закона су на свеобухватан и прецизан начин разврстане у оквиру XI глава, чији називи одговарају садржини материјалних решења која су њима предвиђена.

У оквиру главе „I. Основне одредбе“, дефинисани су предмет уређења, појмови: војно образовање, школовање, усавршавање и војнострукно оспособљавање и

¹ „Службени гласник РС“, број 98/06,

² „Службени гласник РС“, број 36/18,

³ „Службени гласник РС“, број 21/10

имплементирани су одредбе које се односе на значење појединих појмова, што важећим законом није било уређено. Даље, предложени концепт закона, условио је прописивање начела на којима се заснива војно образовање, а која произилазе из природе војне службе и организације и рада војних установа уз поштовање људских права и грађанских слобода укључујући и забрану дискриминације. Такође, у оквиру ове главе, регулисана је и материја надлежности за обављање послова организовања и планирања средњег и високог војног образовања.

Циљ који је постигнут оваквим начином систематизовања уводних одредби, је израда и доношење, модерног и номотехнички јасно и прецизно нормираног прописа, који је са једне стране усклађен са прописима у области образовања у Републици Србији, док се са друге стране јасно дефинисаним нормама осликава специфичност војног образовања, из разлога што је овај пропис првенствено намењен образовању професионалних припадника Војске Србије.

Материјална решења која се тичу школовања, усавршавања и војног стручног оспособљавања, за разлику од сада важећег закона, као заокружена целина која се бави образовним процесима, систематизована су у оквиру главе - **„II. Школовање, усавршавање и војног стручно оспособљавање“**. Оваквом приступу у нормирању ове области приступило се из разлога што у досадашњим материјалним решењима, ова материја није била јасно детерминисана, а делом нису били предвиђени, нити регулисани, сви модалитети образовања, нарочито у материји усавршавања и војног стручног оспособљавања. Посебно су издвојена и нормирана усавршавања, која су предложеним законом, сада предвиђена као општи програми усавршавања и каријерна усавршавања, а такође је посебно издвојена и детаљније изложена материја војног стручног оспособљавања. Циљ оваквог начина регулисања наведене материје, јесте свеобухватно нормирање свих образовних процеса у једну главу у оквиру које би сваки образовни процес био детаљно уређен, било да се он реализује у земљи или иностранству. Такође нормирана је и надлежност за потписивање уговора о школовању, односно усавршавању свих категорија лица, које се уписују, односно упућују на све облике школовања и усавршавања, чиме се стекао и услов за престанак важења одредбе члана 80. став 5. Закона о ВС, а што ће за своју последицу имати и посебну одлуку о овлашћењима за случај да министар одране као овлашћени лице испред Министарства одбране, прене се део својих овлашћења на друга лица у ОЈ МО и ВС.

Целокупна материја која се тиче категорија лица која могу бити уписана, односно упућена на школовање и усавршавање, предвиђена је главом - **„III. Ученици, кадети, студенти, полазници и слушаоци“**. Конкретним одредбама презентованим у овој глави, за разлику од важећих материјалних решења, којим бројна питања нису дефинисана, а требало је да буду дефинисана, с обзиром да је у питању законска материја, дат је одговор, првенствено у материји која се односи на врсте студијских програма који се реализују у војним школама, а на које кандидат може да се упише, дефинисани су општи и посебни услови за упис у војношколске установе и то како држављана Републике Србије, тако и страних држављана. Дефинисана је надлежност за доношење одлуке о броју кандидата који се могу уписати у војношколске установе, као материја расписивања конкурса.

Материјалним решењима у оквиру ове главе, децидно и адекватно је уређена свака од категорија лица (ученик, кадет, студент, полазник, слушалац), и то како је већ наведено, како у погледу услова за упис, тако и у погледу својства и уговорних обавеза. Такође, новина је нормативно уређење полазника и слушаоца као категорије лица која се упућују на програме усавршавања. У оквиру ове главе, уређена је материја дисциплинске одговорности ученика средњих војних школа, кадета, студената, полазника и слушаоца, уз

одредницу да ће општим актима војношколских установа бити одређене врсте повреда школских обавеза и дисциплине и врсте дисциплинских мера, као и надлежност и поступак изрицања предметних мера.

Такође, прописана је супсидарна примена прописа о дисциплинској одговорности у Војсци Србије, поред одговорности за повреду школских обавеза и дисциплине.

Одредбе које се односе на организацију војног образовања предвиђене су у оквиру посебне, односно нове главе - „**IV. Организација војног образовања**“, где је на овај начин направљена јасна подела између средњих и високих војношколских установа, и јасно су одређени органи који делују у оквиру наведених установа, као и њихове надлежности. Важно је истаћи да је за разлику од сада важећих материјалних решења, новим законом, Школа националне одбране препозната је као војношколска установа у саставу Универзитета одбране која реализује каријерна усавршавања. Наведеним одредбама прописана је надлежност за оснивање, односно укидање војношколских установа, као и садржина акта о оснивању, а дефинисан је и услов за почетак рада војношколских установа. Такође, предвиђено је као особеност војног образовања, да се аутономија Универзитета заснива како на Уставу, тако и на републичким прописима из области образовања али и на прописима о одбрани и Војсци Србије и правилима војне службе. Поред наведеног, прописана је надлежност и садржина општих аката које доносе војношколске установе, као и надлежност за вођење и доношење акта којим се уређују евиденција односно регистар војношколских установа.

Специфичност предложених материјалних решења а и самог закона, огледа се и у томе што материју средњег образовања и васпитања, као и материју високог образовања интегриса у један пропис, док је републичким прописима ова материја регулисана са више прописа ранга закона.

Одредбе које се налазе у глави „**V. Наставно особље у војношколским установама**“, редефинисане су и уређене на детаљнији начин у односу на одредбе важећег закона. Наиме, предложеним нормама новог закона јасно је дефинисано ко чини наставно особље у средњим и високим војношколским установама, начин на који се бира наставно особље, а детаљно су регулисана материјална решења која се тичу права и обавеза наставног особља.

Материјална решења која се односе на финансирање војношколских установа, прецизирана су и редефинисана у одређеном обиму, у односу на важеће одредбе, и иста су предвиђена у оквиру главе „**VI. Финансирање војношколских установа**“. У погледу норми којим је регулисана материја која се односи на изворе из којих војношколске установе и Школа националне одбране, стичу средства, као новина, предвиђени су приходи од пружања услуга, који у складу са законом имају карактер сопствених прихода. Наиме, на основу извршених анализа, процењено је, да је овако свеобухватно дефинисање категорије прихода, целисходније од појединачног набрајања.

Такође, извршена је измена у односу на важеће законско решење у погледу органа војношколске установе који је одговоран за наменско и економично трошење средстава, па је уместо органа управља, предложено да то буде орган пословођења, односно руковођења када је у питању Школа националне одбране. Наиме, након извршене анализе закључено је, и кроз нову норму предвиђено целисходније решење, да за утрошак новчаних средстава из буџета, буде одговоран орган пословођења, који би кроз свакодневни рад доносио одлуке о утрошку средстава из буџета, а не како је предвиђено

важећим материјалним решењем, орган управљања (Савет), који се састаје неколико пута годишње.

Поред наведеног важно је истаћи да је новим законом и у овом сегменту, као и у претходним главама, Школа националне одбране препозната као војношколска установа у саставу Универзитета одбране, која може стицати и користити наведена средства.

У оквиру главе **„VII. Евиденција и јавне исправе“**, уређено је питање сходне примене републичких прописа у области средњег образовања и васпитања и високог образовања, као и у материји вођења евиденција, база података, јавних исправа и заштити података о личности. У овом сегменту закона, није вршено редефинисање одредаба важећег Закона, нити је било потребе за предлагање нових материјалних решења.

Одредбе које се налазе у глави **„VIII. Признавање страних исправа“**, су дале нови приказ, односно предложена су нова материјална решења која су прецизније уредила ову област. У том смислу, прописани су услови под којима лице може наставити школовање или усавршавање на војношколским установама, након завршеног претходног нивоа или дела школовања, односно усавршавања у иностранству. Такође, као нова материјална решења предвиђена је надлежност за признавања претходног нивоа школовања, односно усавршавања, као и надлежност за доношење подзаконског акта који ће регулисати ову област.

Поред наведеног, предвиђена је и супсидијерна примена одредаба закона којима се уређује област високог образовања и национални оквир квалификација у Републици Србији приликом признавања стране високошколске исправе ради запошљавања.

У погледу материјалних решења која су нормирана у глави **„IX. Издавачка делатност“**, није вршено редефинисање одредаба важећег Закона, нити је било потребе за предлагање нових материјалних решења, па су у том смислу задржана важећа материјална решења.

Материјалним решењима, предвиђеним у оквиру главе **„X. Надзор и оцењивање ефикасности“**, уређена је надлежност за вршење управног, инспекцијског и стручно педагошког надзора над радом војношколских установа као и поступак оцењивања ефикасности квалитета програма, наставе и услова рада на крају сваке студијске, односно школске године. Разлика у односу на важеће одредбе, је та, да инспекцијски надзор над радом војношколских установа врши Инспекторат одбране а у законске оквире уведен је и поступак оцењивања ефикасности.

У оквиру главе **„XI. Прелазне и завршне одредбе“**, садржане су прелазне и завршне одредбе, односно одредбе којима су прописани рокови за усаглашавање са одредбама овог закона као и престанак важења прописа који ће бити на снази до ступања на снагу овог закона.

3. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Уз члан 1.

Овим чланом дефинисан је предмет уређивања, који се огледа у уређењу војног образовања, положаја ученика, кадета, студената, полазника и слушаоца, организације

војног образовања, положаја наставног особља у војношколским установама, финансирања војношколских установа, специфичности војног образовања у односу на образовни систем Републике Србије, као и друга питања од значаја за функционисање и развој војног образовања, на који начин су у пропису највише правне снаге предвиђен сва потребна материјална решења, која ће служити несметаном функционисању једне специфичне области, као што је војно образовање.

Уз члан 2.

Ставом 1. овог члана дефинисан је појам војног образовања као процес учења, односно стицања знања и усавршавања стечених знања и вештина, којим се остварују посебни циљеви који произилазе из природе војне службе и посебних услова под којима се обављају послови за потребе одбране и Војске Србије,

Ставом 2. и 3. дефинисано је да војно образовање обухвата школовање, усавршавање и војностручно оспособљавање који су првенствено намењени професионалним припадницима Војске Србије за вршење послова и задатака из надлежности Министарства одбране и Војске Србије, као и да је војно образовање од посебног значаја за одбрану Републике Србије.

Уз члан 3.

Овим чланом дата је дефиниција школовања које представља образовни процес чијом се реализацијом стичу општа и стручна знања и способности, вештине и вредности кроз савладавање образовних садржаја у војношколским и другим образовним установама. На овај начин школовање представља само образовни процес у оквиру војног образовања.

Уз члан 4.

Овим чланом дефинисано је усавршавање које представља образовни процес у оквиру војног образовања којим се унапређују стечена знања и способности са циљем њихове примене у пракси.

Уз члан 5.

Овим чланом дата је дефиниција војностручног оспособљавања које представља образовни процес којим се стичу знања и вештине потребне за обављање дужности одређеног нивоа у роду или служби и успешно извршавање мисија и задатака Војске Србије.

Уз члан 6.

Овим чланом предвиђена је битна новина у виду одређивања значења појединих појмова. Наиме, систем војног образовања, представља специфичан систем у коме поједини коришћени појмови, добијају другачије значење, од оног уобичајеног, па је исте потребно дефинисати у уводним одредбама.

Уз члан 7.

Овим чланом предвиђено је да се војно образовање заснива на посебним начелима која произилазе из природе војне службе и организације и рада војношколских установа уз

поштовање људских права и грађанских слобода укључујући и забрану дискриминације. За разлику од важећег Закона који кроз један члан прописује посебне принципе војног образовања, овим законом свако од посебних начела војног образовања се регулише посебним чланом.

Уз члан 8.

Овим чланом регулисано је начело руковођења и организације. Ставом 1. овог члана прописује се да се руковођење војношколским установама остварује применом субординације кроз јединствено и усклађено деловање при предузимању радњи и мера ради остваривања циљева војног образовања и унапређења система војног образовања, док је ставом 2. регулисано да се организација и пословање заснива се на општим актима војношколских установа и прописима о организацији и материјалном и финансијском пословању војних установа.

Уз члан 9.

Овим чланом, као посебно начело војног образовања, предвиђено је начело аутономије у систему образовања. Овим чланом прописује се да војношколске установе имају посебан статус у систему образовања који се заснива на унутрашњем уређењу војних установа и систематизацији формацијских места наставног особља које се бира из реда професионалних припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране и Војсци Србије.

Уз члан 10.

Овим чланом се нормира начело обезбеђења квалитета и ефикасности војног образовања, у смислу да се оно обезбеђује у складу са потребама система одбране и прописима о одбрани и Војсци Србије.

Уз члан 11.

Овим чланом, као посебно начело војног образовања предвиђа се начело планирања, развоја и усавршавања војног образовања, те је у том смислу војно образовање, научноистраживачки и стручни рад од значаја за одбрану и Војску Србије заснован на јединственом и интегрисаном планирању, развоју и усавршавању под условима који су уређени законом којим се уређује одбрана и прописима о заштити тајних података.

Уз члан 12.

Овим чланом прописује се начело законитости, као посебно начело војног образовања којим је регулисано да војношколске установе и јединице и установе Министарства одбране и Војске Србије поступају на основу закона, других прописа и општих аката, као и да су права, обавезе и одговорности ученика, кадета, студената, полазника и слушаоца уређени овим законом, прописима о одбрани и Војсци Србије, уговорима и прописима којима је уређена војна служба.

Уз члан 13.

Овим чланом нормира се начело координације и сарадње, као посебно начело војног образовања које се огледа у организовању посредних и непосредних контакта и размени информација и података између унутрашњих јединица Министарства одбране и

Војске Србије, ради заједничког деловања на унапређењу војног образовања кроз спајање теорије и прак

Уз члан 14.

Овим чланом прописује се да надлежност за вршење послова у вези са планирањем и организовањем војног образовања и образовања за потребе одбране и безбедности, врше Министарство одбране, Универзитет одбране у Београду и органи других војношколских установа.

Уз члан 15.

Овим чланом таксативно су набројане надлежности Министарства одбране у оквиру средњег и високог војног образовања. Предложена решења заснована су на прописима о одбрани, прописима о Војсци Србије и хармонизована су са одговарајућим решењима општих прописа којима су уређене надлежност ресорног министарства, органа средњих и високошколских установа у Републици Србије, чиме се обезбеђује јединствено вођење политике и развој војног образовања које је у надлежности Министарства одбране, као и Уставом утврђена аутономија универзитета.

Уз члан 16.

Овим чланом регулише се надлежност Универзитета одбране којим се прописују следеће надлежности: интегрише образовну и научноистраживачку делатност војношколских установа и научноистраживачких организација у свом саставу и њихово јединствено и усклађено деловање; предлаже Министарству одбране мере за унапређење војног образовања, на основу исказаних потреба Генералштаба Војске Србије; утврђује заједничку политику и заједничке развојне планове војних високошколских установа обезбеђује размену ученика, кадета, студената и наставног особља са другим средњим школама и универзитетима; обезбеђује контролу и унапређење квалитета и конкурентности наставног, научног и стручног рада; обезбеђује упућивање кадета, студената, слушаоца и полазника и ученика на обуку, курсеве и семинаре; обезбеђује рационално коришћење људских и материјалних ресурса; уређује правила студирања и усавршавања; интегрише и друге функције, у складу са законом и својим општим актом.

Уз члан 17.

Овим чланом предвиђена је сходна примена републичких прописа који се односе на средње и високо образовања уколико нису у супротности са прописима којима се уређује војна служба и организација и рад војних установа и то само у делу, односно области која није уређена овим законом.

Уз члан 18.

Наведеном одредбом прописује се значење појмова школовање, усавршавање и војностручно оспособљавање за вршење војних и других дужности и рад на пословима одбране и безбедности из надлежности Војске, који су важећим Законом другачије дефинисани. Тако је овим законом дефинисано да се школовање остварује кроз средње образовање и васпитање и високо образовање које реализују војношколске установе и образовне институције Републике Србије и других држава, док је важећим Законом прописано да средње образовање и васпитање и високо образовање реализују војношколске установе.

Такође, за разлику од важећег Закона који под усавршавањем подразумева све облике образовања током живота професионалних припадника Војске Србије и државних службеника које реализују војношколске установе и јединице и установе Министарства одбране и Војске Србије, новим законом се прописује да усавршавање обухвата опште програме усавршавања, каријерна усавршавања и усавршавање здравствених радника и здравствених сарадника које реализују војношколске установе и јединице и установе Министарства одбране и Војске Србије и образовне институције Републике Србије и других држава. Дефинисана је и надлежност за потписивање уговора о школовању, односно усавршавању свих категорија лица, које се уписују, односно упућују на облике школовања и усавршавања који су предмет регулисања овог закона и могућност преноса овлашћења на друге надлежне старешине из састава ОЈ МО и ВС.

Поред тога, војностручно оспособљавање обухвата програме обуке лица која се школују ради пријема у професионалну војну службу, полазнике курса за резервне официре Војске Србије и кандидата за пријем у професионалну војну службу после завршеног школовања у грађанству, док је важећим Законом прописано да војностручно оспособљавање подразумева програме обуке за резервне официре Војске Србије, кандидата за пријем у професионалну војну службу и страних држављана.

Уз члан 19.

Овим чланом предвиђено је да се у процесу школовања, усавршавања и војностручног оспособљавања поред носиоца реализације могу ангажовати и друге јединице и установе Министарства одбране и Војске Србије у складу са исказаним потребама.

Наиме, у пракси се често јавља проблем давања сагласности лицима са завршеним одговарајућим нивоима школовања, за прелазак (прекоманду) у организационе целине Универзитета одбране. Наведено утиче на (не)задовољење стандарда у вези са наставним особљем, а конкретно са бројем компетентних наставника за поједине научне области, па су војне високошколске установе принуђене да за потребе акредитације ангажују и наставно особље са других акредитованих факултета у Републици Србији, што утиче на повећања трошкова који се покривају из сопствених средстава које војна високошколска установа обезбеди. У циљу превазилажења проблема наставног особља, потребно је искористити измену закона и уградити макар став који ће дозволити да се уреде начин и услови премештаја компетентних лица због реализације наставног процеса, без сагласности претпостављених старешина и по приоритету, а у циљу стварања стандарда акредитације војних високошколских установа. Све ово посебно имајући у виду да је Универзитет одбране организациона јединица Министарства одбране која се бави школовањем и усавршавањем за потребе система одбране, тако да процес реализације наставе не сме да буде угрожен.

Уз члан 20.

Овим чланом се регулише средње војно образовање и васпитања које се остварује кроз развијање мотивације за војни позив и школовање, првенствено ради стицања општег или стручног образовања у циљу: наставка школовања у војним високошколским установама; војностручног оспособљавања ради пријема у професионалну војну службу у својству подофицира и стручног оспособљавања ради пријема у службу у својству цивилног лица. Ставом 2. истог члана предвиђено је да се средње војно образовање и васпитање планира и развија у складу са потребама одбране и Војске Србије и да је од посебног значаја за одбрану.

Уз члан 21.

Овим чланом регулисано је да се настава у средњим војним школама планира наставним планом и програмом који предлажу средње војне школе, а доноси министар одбране уз сагласност Генералштаба војске Србије.

Уз члан 22.

Овим чланом регулисан је наставни план и програм средње војне школе као основни документ којим се дефинишу облици васпитно-образовног и наставног рада.

Уз члан 23.

Овим чланом закона дефинисани су облици образовно-васпитног и наставног рада у војношколским установа, где су за разлику од важних материјалних решења, новим материјалним решењима прецизније дефинисани као: редовна настава (теоријска и практична); додатна настава; допунска настава; консултативни рад; припремна настава и факултативна настава. Истим чланом прописује се да се образовно-васпитни рад остварује на српском језику.

Уз члан 24.

Овим чланом прописује се надлежност средње војне школе да предлаже наставни план и програм у складу са основама наставног плана и програма и прописима о средњем образовању и васпитању.

Уз члан 25.

Овим чланом регулише се шта се утврђује основама наставног плана и програма. За разлику од важних материјалних решења, новим материјалним решењима прецизније је дефинисана наведена материја, те је у том смислу предвиђено да се основама наставног плана и програма утврђује: циљ школовања; почетак и завршетак школске године; обавезне образовне области и наставни предмети; минималан број часова за поједине образовне области; образовно-васпитни задаци и друга питања од значаја за наставни план и програм.

Уз члан 26.

Овим чланом прецизније је регулисано шта се утврђује наставним планом и програмом средњих војних школа а то су: циљ и задаци школовања; наставне области; предмети, њихов распоред и укупан број часова по години школовања; други облици наставе њихов распоред и укупан број часова по години школовања; начин реализације предмета и провере знања и друга питања од значаја за реализацију наставног процеса.

Уз члан 27.

Овим чланом дат је правни основ да министар одбране, на предлог средњих војних школа уреди начин израде и елементе поступка вредновања и усавршавања наставних планова и програма.

Уз члан 28.

Овим чланом уређена је израда годишњег програма рада у складу са одобреним наставним планом и програмом, пре почетка школске године, на начин и у роковима дефинисаним статутом школе, а чија се садржина уређује у складу са прописом којим је уређена документација средњих војних школа.

Уз члан 29.

Ст. 1. и 2. овог члана регулише се прописивање високог војног образовања које се реализује интегрисањем образовне и научноистраживачке делатности ради сталног унапређења квалитета наставе и усавршавања научноистраживачког и стручног рада од значаја за одбрану и Војску Србије, које се остварује школовањем на студијама првог, другог и трећег степена, у оквиру образовно-научних поља, као и кроз основна, примењена и развојна истраживања у научним областима од значаја за одбрану и Војску Србије.

Ставом 3. предметног члана дефинисано је и да Војне високошколске установе обављају и експертско-консултантску делатност и издавачку делатност, учествују у изради наставно-образовне литературе, а могу обављати и друге послове којима се комерцијализују резултати научног и истраживачког рада, под условом да се наведеним делатностима не угрожава квалитет наставе и основна делатност војних високошколских установа.

Уз члан 30.

Овим чланом закона прописана је садржина студијског програма и надлежност за усвајање, односно да исти усваја Сенат Универзитета, на начин уређен општим актом Универзитета одбране.

Уз члан 31.

Предложеним материјалним решењем, дефинисано је да се споразумом Универзитета и друге високошколске установе може се, уз сагласност Владе, установити студијски програм за стицање заједничке дипломе – заједнички студијски програм, као и начин његовог установљавања, на који начин је прецизније дефинисана ова материја у односу на важећу норму, као резултата сарадње са другим високошколским установама.

Уз члан 32.

Овим чланом регулисане су измене и допуне студијских програма.

Уз члан 33.

Ставом 1. овог члана прописује се да школовање професионалних припадника Војске Србије на Универзитету обухвата студије другог и трећег степена и основне струковне студије за подофицире и војне службенике санитетске службе, а ставом 2. регулише се да школовање на другим универзитетима у Републици Србији, обухвата студије другог и трећег степена, где је за разлику од важећег Закона ова могућност дата и државним службеницима у Министарству одбране.

Уз члан 34.

Овим чланом дефинисано је да студије другог и трећег степена из члана 33. овог закона обухватају мастер, специјалистичке и докторске академске студије.

Уз члан 35.

Одредбом овог члана закона дат је правни основ за регулисање правила студија из члана 33. став 1. овог закона.

Уз члан 36.

Овим чланом дефинисано је да се школовање на Универзитету и на другим универзитетима у Републици Србији врши у складу са потребама Министарства одбране и Војске Србије које се исказују у плану школовања и усавршавања у Министарству одбране и Војсци Србије. Такође, истим чланом регулисана је надлежност министра одбране да доноси одлуку о избору кандидата за упућивање на школовање, као и да уреди школовање професионалних припадника Војске Србије и државних службеника на Универзитету и на другим универзитетима у Републици Србији.

Уз члан 37.

Овим чланом регулише се школовање и усавршавање у иностранству, па се ставом 1. овог члана прописује могућност да се професионални припадници Војске Србије могу школовати и усавршавати у иностранству у складу са интересима политике одбране и потребама и могућностима Министарства одбране, док се ставом 2. истог члана, за разлику од важећег Закона, ова могућност изузетно даје и државним службеницима у Министарству одбране, када потребе службе то захтевају.

Такође, истим чланом ставом 3. регулисано је да се школовање и усавршавање у иностранству реализује према плану школовања и усавршавања у Министарству одбране и Војсци Србије и у којим војним и другим образовним институцијама.

У ставу 4. овог члана дат је правни основ да министар одбране уреди школовање и усавршавање у иностранству професионалних припадника Војске Србије и државних службеника у Министарству одбране.

Уз члан 38.

Овим чланом, предвиђено је да усавршавање обухвата опште програме усавршавања и каријерна усавршавања што је новина у односу на важећи Закон, с обзиром да исти прописује програме образовања током живота и посебне програме усавршавања.

Уз члан 39.

Предложеним материјалним решењем дата је дефиниција општег програма усавршавања који чини јединствен систем непрекидног образовања којим се врши додатно оспособљавање и непосредна припрема професионалних припадника Војске Србије за вршење послова и задатака из надлежности Министарства одбране и Војске Србије.

Истим чланом ставом 2. прописује се да опште програме усавршавања реализују војношколске установе, јединице и установе Министарства одбране и Војске Србије, као и образовне институције у земљи и иностранству путем курсева, семинара, радионица, стручних и научних саветовања и друго, а ставом 3. прописује се могућност да Универзитет одбране самостално, или у сарадњи са другим високошколским установама, реализује опште програме усавршавања ван оквира студијских програма за које има дозволу за рад уз прибављену сагласност министра одбране.

Уз члан 40.

Овом одредбом дефинисано је да се каријерна усавршавања организују ради оспособљавања професионалних војних лица за обављање командних и штабних и руководећих дужности у области безбедности и одбране.

Ставом 2. истог члана регулише се да се каријерна усавршавања организују и изводе на Универзитету и образовним институцијама у иностранству, а ставом 3. да се реализују у складу са планом школовања и усавршавања у Министарству одбране и Војсци Србије и програмима усавршавања.

Као битна новина, предвиђен је став 4. овог члана који даје могућност да се садржаји каријерних усавршавања могу вредновати у реализацији студијских програма из области војних наука, из разлога што се поједини садржаји, односно предмети које слушалац савладава на неком од каријерних усавршавања могу појавити у његовом даљем образовању на неком од студијских програма (мастер, докторске студије).

Уз члан 41.

Овим чланом за разлику од материјалних решења важећег Закона, предвиђени су нивои каријерног усавршавања официра, односно предвиђена су три нивоа каријерног усавршавања официра и то: основно командно-штабно усавршавање (први ниво), командно-штабно усавршавање (други ниво), генералштабно усавршавање (трећи ниво).

Даље, истим чланом дефинисано је и да се поред каријерних усавршавања и школовања из ст. 2-4. овог члана у војношколским установама у земљи и иностранству, организују и реализују високе студије безбедности и одбране, а могу бити организовани и други облици каријерних усавршавања.

Такође, предвиђено је да се на каријерна усавршавања из ст. 2-4. овог члана могу упутити страни држављани, првенствено припадници страних оружаних снага, а дефинисан је и круг лица који може бити упућен на високе студије безбедности и одбране.

Уз члан 42.

Предложеним материјалним решењем у овом члану дат је правни основ за уређење каријерног усавршавања, односно дато је овлашћење Универзитету одбране да на предлог Школе националне одбране уреди правила на каријерним усавршавањима.

Уз члан 43.

Предметним чланом предвиђена је надлежност министра одбране да уреди реализацију општих програма усавршавања и каријерних усавршавања.

Уз члан 44.

Овим чланом регулише се усавршавање здравствених радника и здравствених сарадника, те се прописује да Универзитет организује и изводи програме здравствених специјализација и ужих специјализација здравствених радника и здравствених сарадника припадника Војске Србије и Министарства одбране, програме континуиране медицинске едукације, као и здравствене специјализације и уже специјализације здравствених радника и здравствених сарадника за лица из грађанства и програме за иновацију знања и континуирану медицинску едукацију лица из грађанства, под условима прописаним законом и општом актом Универзитета одбране. Овакво материјално решење садржи и важећи Закон, с тим што је новина предвиђена у ставу 3. овог члана којим је дат правни основ да министар одбране уреди усавршавање ових лица.

Уз члан 45.

Одредбама чл. 45-48. уређена је материја школовања и усавршавања страних држављана и лица из грађанства, при чему је конкретно чланом 45. предвиђено да уколико постоје просторне, материјалне и кадровске могућности на Универзитету могу се школовати и усавршавати страни држављани и лица из грађанства, односно лица из институција у земљи и иностранству.

Давање могућности и лицима из грађанства за школовање и усавршавање у војношколским установама и јединицама и установама Министарства одбране и Војске Србије, представља новину у односу на одредбе важећег Закона.

Уз члан 46.

Овим чланом прописан је начин реализације школовања и усавршавања страних држављана који се према предложеном материјалном решењу реализује на основу међународног уговора који Влада или Министарство одбране Републике Србије са једне стране, закључи, са Владом или министарством друге државе, међународном организацијом и страном академском институцијом са друге стране за њихове потребе.

Такође, истим чланом се предвиђа и изузетак према коме се школовање и усавршавање страних држављана и лица из грађанства може реализовати на основу уговора који војна високошколска установа закључи са страним држављанином или лицем из грађанства за његове потребе, односно споразума јединице или установе Министарства одбране и Војске Србије и институције у земљи и иностранству.

Уз члан 47.

Ставом 1. овог члана прописан је начин реализације школовања и усавршавања лица из грађанства који се реализује се на основу уговора о школовању, односно усавршавању лица из грађанства који закључују Министарство одбране и лице из грађанства, односно овлашћени орган правног лица, а ставом 2. истог члана регулисано је да школовање и усавршавање наведене категорије лица реализују војношколске установе и јединице и установе Министарства одбране и Војске Србије за потребе правних и физичких лица из грађанства.

Ставом 3. прописано је да се општи програми усавршавања реализују на основу споразума јединице или установе Министарства одбране и Војске Србије и институције у земљи и иностранству.

Уз члан 48.

Овим чланом предвиђен је правни основ за доношење прописа, односно предвиђена је надлежност министра одбране да уреди, како питање школовања и усавршавања страних држављана, тако и лица из грађанства, које је по сада важећем Закону регулисано посебним правилницима.

Уз члан 49.

Одредбама овог члана одређен је круг лица која могу похађати програме војнострукног оспособљавања а то су: лица која се школују у војношколским установама ради пријема у професионалну војну службу, полазници курса за резервне официре Војске Србије, лица која су кандидати за пријем у професионалну војну службу, после завршеног школовања у грађанству. Новина у односу на важећи Закон је што су овим законом предвиђена и лица која се школују у војношколским установама ради пријема у професионалну војну службу.

Уз члан 50.

Овим чланом који представља новину у односу на важећи Закон, предвиђено је за које потреба се врши војнострукно оспособљавање лица која се школују у војношколским установама ради пријема у професионалну војну службу, а то је оспособљавање за рад и занимање стварањем стручних компетенција ради пријема у професионалну војну службу.

Уз члан 51.

Овим чланом је дато материјално решење које није регулисано важећим Законом, а односи се на дефинисање потреба за које се врши војнострукно оспособљавање полазника курса за резервне официре Војске Србије, а то је попуна команда, јединица и установа Министарства одбране и Војске Србије.

Уз члан 52.

Материјално решење у предвиђено овим чланом такође представља новину у односу на важећи Закон, а којим се регулише да се војнострукно оспособљавање лица која су кандидати за пријем у професионалну војну службу, после завршеног школовања у грађанству врши ради пријема у професионалну војну службу.

Уз члан 53.

Одредбом овог члана регулише се план и програм војнострукног оспособљавања чија материја није регулисана одредбама важећег Закона, те је тако ставом 1. дефинисано ко израђује, предлаже и одобрава план и програм војнострукног оспособљавања за официре

Ставом 2. регулисано је ко израђује, предлаже и одобрава план и програм војнострукног оспособљавања за подофицире.

Ставом 3. истог члана регулисано да се програми војнострукног оспособљавања реализују у јединицама и установама Министарства одбране и Војске Србије.

Уз члан 54.

Овим чланом предвиђен је правни основ, односно надлежност министра одбране за доношење акта, којим ће бити уређени програми војностручног оспособљавања.

Уз члан 55.

Овим чланом дефинисано је које се својство стиче приликом уписа на школовање или усавршавање, па је у том смислу регулисано да кандидат који је испунио услове и буде примљен у средњу војну школу стиче својство ученика, док се кандидат на акредитоване студијске програме на високошколској установи Универзитета може уписати у својству кадета ако се уписује на основне и интегрисане академске студије, а у својству студента ако се уписује на основне и интегрисане академске студије, мастер академске студије, специјалистичке академске студије и докторске академске студије.

Такође, истим чланом прописано је да професионални припадници Војске Србије упућени на опште програме усавршавања стичу својство полазника, док професионална војна лица, страни држављани, војни службеници и државни службеници упућени на каријерна усавршавања стичу својство слушаоца, где ова категорија лица представља новину у односу важећа материјална решења.

Уз члан 56.

Предложеним материјалним решењем одређен је круг лица која се могу уписати у средњу војну школу и на конкретне студијске програме.

Уз члан 57.

Наведеним чланом регулисана је надлежност за доношење одлуке о броју ученика за упис у средњу војну школу, броју кадета и студената на акредитованим студијским програмима, као и о броју полазника, односно слушалаца за упућивање на општа, односно каријерна усавршавања.

Уз члан 58.

Овим чланом прописане су одредбе које се односе на конкурс за упис у средњу војну школу и на високошколске установе Универзитета. Наиме, предвиђено је да конкурс расписује Министарство одбране, да текст конкурса припрема средња војна школа, односно високошколска установа, да се конкурс објављује на интернет страници Министарства одбране и Војске Србије, средње војне школе и Универзитета најкасније пет месеци пре почетка школске године и да се информација о оглашеном конкурсусу може објавити у дневним новинама и другим медијима.

Уз члан 59.

Одредбама овог члана, таксативно су прописани општи услови које кандидат који се уписује у средњу војну школу односно на акредитоване студијске програме на високошколским установама Универзитета на основу конкурса, мора да испуни, а такође је предвиђено да кандидат мора да испуни и посебне услове прописане актом министра одбране. Овако нормирано материјално решење, представља новину у односу на одредбе

важећег закона, и исто је било потребно имплементирати, с обзиром да представља законску материју.

Уз члан 60.

Овим чланом предвиђен је начин уређења услова за упис страних држављана на високошколске установе Универзитета, односно, прописано је да се наведени услови уређују међународним уговором.

Уз члан 61.

Предложеним материјалним решењима, регулисана је обавеза полагања пријемног испита за кандидате који се уписују у средњу војну школу и на високошколско установу Универзитета, на акредитоване студијске програме (основне и интегрисане академске студије), Поред наведеног предвиђено је да се за ученике средњих војних школа који настављају школовање у Војној академији спроводи провера знања и способности, у складу са актом Војне академије.

Такође одредбом овог члана, дефинисан је поступак селекције и рангирања, односно, прописано је да се кандидати који успешно положе пријемни испит упућују у даљи поступак селекције који се врши на основу критеријума за избор кандидат, као и да средња војна школа односно високошколска установа на основу критеријума сачињава ранг листу пријављених кандидата, с тим да право уписа стиче кандидат који је на ранг листи рангиран у оквиру одобреног броја кандидата.

Уз члан 62.

Овим чланом, у односу на важећа материјална решења, јасније и прецизније су дефинисани разлози на основу којих престаје својство ученика, кадета и студента.

Такође дефинисани су и посебни разлози за престанак својства самофинансирајућим студентима и професионалним припадницима Војске Србије који су уписани на студије другог и трећег степена у складу са одобреним планом школовања и усавршавања у Министарству одбране и Војсци Србије и школују се уз рад.

Уз члан 63.

Овај члан је новина у односу на важеће законске одредбе, а истим су прописани разлози за престанка својства полазника и слушаоца, као категорије лица која се упућују на програме усавршавања.

Уз члан 64.

Одредбама овог члана предвиђено је да се упис ученика у средњу војну школу врши у складу са одобреним планом школовања и усавршавања кадра у Министарству одбране и Војсци Србије, а одређена је и надлежност војношколске установе, да непосредно пре почетка школске године, својим општим актом утврди висину школарине. Такође, прописано је да трошкове школовања ученика у средњим војним школама, сноси Министарство одбране, где је на овај начин, створен законски основ за потраживање уложених средстава и ресурса од ученика, у одређеним случајевима прекида школовања.

Уз члан 65.

Овим чланом прописано је да се школовање ученика средње војне школе реализује на основу уговора о школовању којим се уређују права и обавезе уговорних страна и начин решавања евентуалних спорова, који по прибављеном мишљењу организационе јединице Министарства одбране која врши послове заштите имовинских интереса Министарства одбране и Војске Србије, закључују Министарство одбране са једне стране и родитељ односно други законски заступник у име ученика, са друге стране.

Уз члан 66.

Одредбама овог члана прописана су права која ученик има на основу уговора о школовању.

Уз члан 67.

Овим чланом јасно су дефинисане обавезе ученика на основу уговора о школовању, а предвиђена је и одговорност родитеља, односно законског заступника ученика средње војне школе. Такође, дата је могућност одређеном броју ученика који су завршили средњу војну школу ради стицања средњег стручног образовања да на основу одлуке министра одбране наставе школовање на Универзитету. Поред наведеног, предвиђено је да ученик средње војне школе може, уколико за то постоје услови, поновити школску годину једанпут у току школовања, ако Наставничко веће то предложи, а начелник школе одобри.

Уз члан 68.

Наведеним чланом прописана је обавеза ученика завршне године средњих војних школа, да након завршеног четвртог разреда полажу општу матуру у складу са програмом опште матуре која се примењује у министарству надлежном за послове просвете.

Уз члан 69.

Овим чланом прописано је да се лица из грађанства и ученици средњих војних школа уписују и школују на студијским програмима основних и интегрисаних академских студија које се реализују на високошколским установама Универзитета, ради пријема у професионалну војну службу, као и да уписом стичу својство кадета.

Уз члан 70.

Предложеним материјалним решењем, регулисани су трошкови школовања лица у својству кадета. Наиме, за разлику од важећих материјалних решења у овој области, прецизирано је ко сноси трошкове школовања ове категорије лица, шта чини трошкове школовања, као и начин на који се исти обрачунавају.

Уз члан 71.

Овим чланом дефинисан је начин уписа на студијске програме основних и интегрисаних академских студија на високошколским установама Универзитета, у својству кадета, односно, предвиђено је да се упис лица из грађанства врши на основу конкурса, а ученика средњих војних школа у складу са одобреним планом школовања и усавршавања кадра у Министарству одбране и Војсци Србије, односно одлуком Министра

одбране. Такође, прописано је да приликом уписа, ова лица потписују уговор о школовању, са Министарством одбране, а којим се уређују права и обавезе уговорних страна као и начин решавања евентуалних спорова.

Уз члан 72.

Наведеним чланом јасно је дефинисано која права кадети имају на основу уговора о школовању. Предложеним материјалним решењем предвиђено је да кадети имају право на: обезбеђен смештај, исхрану, одећу и обућу, здравствену заштиту, трошкове превоза и месечна примања; коришћење литературе, наставног материјала и других наставних средстава потребних за праћење наставних садржаја; редовно и квалитетно извођење наставе и свих других облика наставе утврђених студијским програмом, а према утврђеном плану и програму извођења наставе; континуирано организовање консултација са предметним наставницима и сарадницима; благовремено и тачно информисање о свим питањима која се односе на школовање; могућност активног учествовања у раду органа војне високошколске установе као и друга права која се утврде уговором.

Уз члан 73.

Овим чланом детаљније су одређене обавезе кадета на основу уговора о школовању. Предвиђено је да кадет има обавезу да: успешно заврши основну војну обуку; редовно похађа наставу, извршава наставне и испитне обавезе у року, одређеном студијским програмом; положи све испите предвиђене студијским програмом војне високошколске установе и школовање заврши у року предвиђеном статутом војне високошколске установе; извршава задатке и обавезе предвиђене за кадете у складу са Законом о Војсци Србије и Правилном Службе Војске Србије; да по завршетку школовања ступи у професионалну војну службу у Војсци Србије, да прихвати распоред по потреби службе и да остане у професионалној војној служби двоструко време трајања школовања; надокнади трошкове школовања Министарству одбране Републике Србије, у једнократном ревалоризованом износу, уколико му његовом кривицом престане својство кадета у тачно одређеним случајевима.

Уз члан 74.

Овим чланом, прописане су врсте и степени студија на које се може уписати кандидат у својству студента, што представља новину у односу на важећи Закон, па је тако предвиђено да се исти може уписати на основне и интегрисане академске студије, мастер академске студије, специјалистичке академске студије и докторске академске студије. Такође, предвиђено је и да самофинансирајући студенти приликом уписа, потписују уговор са високошколском установом Универзитета одбране.

Уз члан 75.

Предложеним материјалним решењима овог члана предвиђено је да се на студијске програме основних и интегрисаних академским студија које се реализују на високошколским установама Универзитета, у својству студента, могу уписати лица из грађанства и страни држављани. Овакво материјално решење је новина у односу на правне норме важећег Закона.

Уз члан 76.

Предметним чланом, који такође представља новину у односу на важећи Закон, дефинисано је да се упис лица из грађанства врши на основу конкурса, чиме ова лица стичу статус самофинансирајућих студената.

Уз члан 77.

Одредбама овог члана предвиђено је да се школовање страних држављана на студијским програмима основних и интегрисаних академским студија која се реализују на високошколским установама Универзитета реализује се на основу међународног уговора.

Уз члан 78.

Предложеним материјалним решењем регулисано је да се на студијске програме мастер академских студија, специјалистичких академских студија, докторских академских студија које се реализују на високошколским јединицама Универзитета могу уписати професионални припадници Војске Србије, лица из грађанства и страни држављани, а да се професионални припадници Војске Србије могу школовати уз рад.

Уз члан 79.

Овом одредбом прописано је да се упис на студијске програме мастер академских студија, специјалистичких академских студија, докторских академских студија за професионалне припаднике Војске Србије реализује у складу са одобреним планом школовања и усавршавања кадра у Министарству одбране и Војсци Србије, а за лица из грађанства на основу конкурса који се школују као самофинансирајући студенти.

Уз члан 80.

Овим чланом регулисано је школовање страних држављана на основу међународног уговора односно уговора који војна високошколска установа закључи са страним држављанином за његове потребе.

Уз члан 81.

Овим чланом прави се јасна разлика између лица у својству полазника и лица у својству слушаоца, што је новина у односу на важећи Закон, с обзиром да ова материја није ни регулисана важећим законским нормама. Одредбама овог члана регулисано је да изабрано лице које се упућује на опште програме усавршавања и војнострукно оспособљавање које реализују војношколске установе, јединице и установе Министарства одбране и Војске Србије, као и образовне институције у земљи и иностранству има својство полазника, а изабрано лице које се упућује на каријерна усавршавања која се организују и изводе на Универзитету и образовним институцијама у иностранству има својство слушаоца.

Истим чланом регулише се да се ова лица уписују на програме усавршавања у складу са одобреним планом школовања и усавршавања у Министарству одбране и Војсци Србије и да потписују уговор са Министарством одбране којим се уређују права и обавезе уговорних страна.

Уз члан 82.

Овим чланом прописује се шта се уређује уговором који потписују полазници, односно слушаоци са Министарством одбране, а то су: обезбеђивање литературе, смештаја, исхране, здравствене заштите, трошкова превоза, месечних примања; обавезе слушаоца, односно полазника према Министарству одбране; поштовање војних прописа, правила понашања, односно прописа и одлука институције у којој се реализује усавршавање; трошкови усавршавања; престанак својства слушаоца, односно полазника; начин решавања евентуалних спорова уговорних страна, као и друга питања од значаја за усавршавање. Ово материјално решење је такође новина у односу на важеће одредбе Закона.

Уз члан 83.

Ставом 1. овог члана регулисана је дисциплинска одговорност ученика средњих војних школа за повреду школских обавеза, школског реда и дисциплине, а ставом 2. истог члана прописује се правни основ да се општим актом војношколске установе одреде врсте повреда школских обавеза и школског реда и дисциплине, врсте васпитно-дисциплинских мера, надлежност и поступак изрицања васпитно-дисциплинских мера

Уз члан 84.

Овим чланом ставом 1. регулисано је да кадети, студенти, полазници и слушаоци одговарају за повреду школских обавеза и дисциплине, којим је дата општа одредба дисциплинске одговорности, за разлику од важећег Закона који прави разлику између лакших и тежих повреда школских обавеза наведених категорија лица.

Ставом 2. истог члана дат је правни основ да се општим актом војношколске установе одреде врсте повреда школских обавеза и дисциплине и врсте дисциплинских мера, надлежност и поступак изрицања дисциплинских мера лицима, што представља новину у односу на важећи Закон којим је предвиђено да се ова област уређује правилником о дисциплинској одговорности високошколске јединице у саставу Универзитета.

Уз члан 85.

Предложеним чланом се прописује да ученици, кадети, студенти, полазници и слушаоци који се школују и усавршавају за потребе Министарства одбране и Војске Србије поред одговорности за повреду школских обавеза и дисциплине одговарају и за повреду правила војне дисциплине, у складу са прописима о дисциплинској одговорности у Војсци Србије, што је идентично материјално решење са важећим Законом.

Уз члан 86.

Наведеним чланом дат је правни основ да министар одбране уреди упис кандидата у средњу војну школу, на високошколске установе Универзитета упућивање на опште програме усавршавања и каријерна усавршавања, чиме ће се једним подзаконским актом регулисати наведена материја, што представља новину у односу на важећи Закон.

Уз члан 87.

Одредбом овог члана предвиђена је мрежа војношколских установа у области средњег и високог војног образовања. Предложено решење засновано је на постојећој

мрежи војних школа као војних установа и посебних правних лица чији је оснивач Република Србија, а која су саставни део мреже средњих и високих школа Републике Србије. Овим чланом регулисано је да су војношколске установе средње војне школе, војне високошколске установе и Школа националне одбране.

Уз члан 88.

Овим чланом ставом 1. прописује се да се средње војне школе могу оснивати као Гимназија, Средња стручна војна школа и мешовита војна школа (која је и гимназија и средња стручна војна школа), у складу са прописима у области образовања, а такође је дата могућност у ставу 5. овог члана да Министарство одбране у складу са исказаним потребама може формирати и организациону јединицу која ће интегрисати средње војне школе.

Ставом 2. овог члана регулисано је да је Војна гимназија образовно-васпитна установа у којој се стиче опште средње образовање и васпитање у трајању од четири године првенствено за наставак школовања у војној високошколској установи.

Ставом 3. истог члана дефинисана је Средња стручна војна школа као образовно-васпитна установа у којој се стиче опште средње, опште војно и војностручно образовање и васпитање у трајању од четири године, и спроводи војностручно оспособљавање у трајању од једне године, за обављање послова подофицира Војске Србије и војних службеника и намештеника, према смеровима, односно, потребним профилима занимања које у складу са потребама Војске Србије одреди Министарство одбране.

Мешовита војна школа дефинисана је ставом 4. као образовно-васпитна установа која обезбеђује образовање и васпитање у трајању од четири године.

Поред наведеног, овим чланом се прописује да су јавне исправе издате од средње војне школе пуноважне на територији Републике Србије.

Уз члан 89.

Овим чланом дефинисано је да су војне високошколске установе Универзитет одбране, Војна академија и Медицински факултет ВМА који су у саставу Универзитета одбране. Овако дефинисане војношколске установе утврђују и спроводе јединствену политику попуњавања формацијских места, полазећи од потребе да се наставни процес организује на квалитетан и ефикасан начин.

Уз члан 90.

Овим чланом, дефинисан је положај Универзитета одбране у Београду, као носиоца функције високог војног образовања у Републици Србији. Наиме, Универзитет је основан као самостална високошколска установа која обавља делатност високог војног образовања кроз струковне студије и академске студије првог, другог и трећег степена из више научних области у оквиру образовно-научних поља а све у складу са дозволом за рад, оснивачким актом и Законом о високом образовању. Предложеним решењем обезбеђује се интегративна функција Универзитета одбране и обезбеђује јединствено и усклађено реализовање високог војног образовања у складу са потребама развоја система одбране и професионализација и развој Војске Србије.

Такође, предвиђена је могућност да у саставу Универзитета одбране могу бити и акредитоване научноистраживачке организације као и војне библиотеке. На овај начин

ствара се основ за унапређење научноистраживачког и стручног рада, односно образовање и неговање наставног и научног кадра у складу са потребама развоја система одбране и националним и међународним стандардима у овој области као и остваривање међународне сарадње у области војног образовања.

Уз члан 91.

Предметним чланом прописан је положај Војне академије као високошколске установе образоване у саставу Универзитета која изводи како студијске програме у складу са дозволом за рад, тако и програме усавршавања и војностручног оспособљавања у складу са оснивачким актом и овим законом. Дакле, на овај начин створена је могућност да Универзитет одбране поред извођења студијских програма као основног задатка и делатности сваког универзитета, изводи и друге образовне процесе својствене војном образовању у смислу усавршавања и војностручног оспособљавања.

Уз члан 92.

Овим чланом прописан је положај Медицинског факултета ВМА као високошколске установе у саставу Универзитета одбране која изводи студијске програме у пољу медицинских наука, у складу са дозволом за рад, и програме војностручног оспособљавања у складу са оснивачким актом и законом.

Такође, предвиђено је да се студијски програми реализују у оквиру јединственог процеса рада у коме се наставници истовремено баве образовним, научноистраживачким и здравственим радом, а да наставну базу предметне установе чине клинике и институти Војномедицинске академије. Дакле, наставници и сарадници који изводе наставу на клиничким предметима и практичну наставу на Војномедицинској академији и другим здравственим установама, у складу са издатом дозволом за рад, истовремено обављају и научноистраживачки рад и пружају здравствене услуге на Војномедицинској академији као наставној бази Медицинског факултета ВМА.

Уз члан 93.

Овим чланом предвиђена је Школа националне одбране као војношколска установа у саставу Универзитета одбране која реализује каријерна усавршавања ради оспособљавања професионалних војних лица за обављање највиших командних и штабних и руководећих дужности у области безбедности и одбране, као и других послова у командама оперативног нивоа и организационим јединицама Генералштаба Војске Србије и Министарства одбране у оквиру мисија и задатака који проистичу из доктринарних и нормативних докумената у области одбране Републике Србије. Овако предвиђеним материјалним решењем, за разлику од важећег закона, Школа националне одбране препозната је као војношколска установа Универзитета одбране чиме је добила своју легитимност и моћи ће да у складу са законом врши своју улогу у процесу остваривања војног образовања.

Уз члан 94.

Предметним чланом предвиђено је да средња војна школа има орган управљања, пословођења и стручне органе, а може имати и друге органе у складу са законом.

Уз члан 95.

Овим чланом регулисано је да је орган пословођења средње војне школе начелник. Такође, истим чланом прописано је да начелника средње војне школе поставља надлежни орган, у складу са прописима који се односе на систематизацију радних места у војним јединицама и војним установама Министарства одбране, из реда професионалних официра са стеченим високим образовањем и да је самосталан у обављању послова из свог делокруга и за свој рад одговара Савету средње војне школе и претпостављеном старешини у складу са прописом који се односе на систематизацију радних места.

Уз члан 96.

Овим чланом таксативно су набројане надлежности начелника средње војне школе.

Уз члан 97.

Овим чланом регулисано је да је орган управљања средње војне школе Савет средње војне школе који има укупно 19 чланова. Истим чланом одређен је састав Савета средње војне школе, надлежност министра одбране за именовање председника и чланова Савета средње војне школе, мандат чланова Савета, као и да председник и чланови Савета средње војне школе обављају послове из своје надлежности, без накнаде.

Уз члан 98.

Ставом 1. овог члана таксативно су набројане надлежности Савета средње војне школе, док је ставом 2. регулисано да Савет средње војне школе усваја предлоге већином гласова од укупног броја чланова.

Уз члан 99.

Овим чланом регулисано је да су Стручни органи средње војне школе Наставничко веће, Веће године (класе), одељењско веће, стручни актив наставника и други стручни органи (по одлуци начелника и указаним потребама).

Уз члан 100.

Овим чланом таксативно су набројане надлежности Стручних органа средње војне школе.

Уз члан 101.

Овом одредбом предвиђена је организациона структура високошколских установа и организационих јединица Универзитета одбране, те у том смислу високошколске установе имају орган управљања, пословођења и стручне органе, с тим да могу имати и друге органе уколико за то постоји могућност у складу са законом.

Уз члан 102.

Овим чланом прописује се да је орган управљања високошколске установе Савет који има укупно 17 чланова. Истим чланом одређен је и састав Света високошколске установе.

Уз члан 103.

Овим чланом прописује се да се поступак избора, односно именовања и разрешења чланова Савета, начин рада савета и одлучивања уређује статутом високошколске установе. Истим чланом регулише се да члан Савета може бити члан органа управљања само једне високошколске установе и да мандат чланова Савета траје три године и то почев од дана одржавања конститутивне седнице, осим представницима кадета и студената чији мандат траје једну годину, у складу са Законом.

Уз члан 104.

Овим чланом прописује се да председника Савета високошколске установе именује министар одбране и да председник и чланови Савета обављају послове из своје надлежности, без накнаде.

Уз члан 105.

Овим чланом регулише се надлежност Савета универзитета, као и да о свим питањима Савет одлучује већином гласова укупног броја чланова, а да се статутом Универзитета одређује стручни орган који утврђује предлоге из надлежности Савета.

Такође, ставом 3. наведеног члана прави се разлика између надлежности Савета Универзитета одбране и Савета високошколских установа у саставу Универзитета одбране.

Овако дефинисан члан 105. подразумева да на пример и Универзитет одбране, али и Војна академија и Медицински факултет ВМА могу донети различите одлуке о висини школарине, али и да се друге надлежности не могу поклопити.

Уз члан 106.

Овим чланом регулисано је да је орган пословођења Универзитета ректор, а Војне академије и Медицинског факултета Војномедицинске академије декан. Такође, ближе је регулисана надлежност и делокруг рада, начин постављења, мандат, самосталност у раду и одговорност.

Уз члан 107.

Овим чланом прописано је да је у Војној академији поред органа пословођења из члана 106. став 2, предвиђен и начелник који се поставља из реда професионалних официра, а да изузетно, уколико испуњава услове прописане актом о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, може вршити и дужност органа пословођења из члана 106. став 2. (декан). Такође, уређено је ко поставља начелника, на који начин су уређење његове надлежности и коме одговара за свој рад.

Уз члан 108.

Овим чланом прописује се да је Сенат Универзитета највиши стручни орган Универзитета и да има 17 чланова. Такође истим чланом одређен је и састав Сената.

Уз члан 109.

Овим чланом регулисан је Кадетски парламент Универзитета, као орган којим кадети и студенти остварују права и штите своје интересе на Универзитету. Такође, истим чланом одређено је да Кадетски парламент Универзитета има 15 чланова, који се бира тајним гласањем сваке године, а одређен је и састав кадетског парламента Универзитета.

Уз члан 110.

Овим чланом прописује се да Универзитет, може имати и стручна већа образовно-научних поља, као стручне органе.

Уз члан 111.

Овим чланом одређује се које органе имају високошколске установе у саставу Универзитета, па се тако прописује да имају наставно-научно веће, већа образовно-научних поља, Комисију за обезбеђење квалитета, а могу имати и катедре као стручне органе, као и Кадетски парламент као орган којим кадети и студенти остварују права и штите своје интересе.

Уз члан 112.

Овим чланом закона регулише се да Школа националне одбране има орган руковођења и стручни орган.

Уз члан 113.

Овим чланом се прописује да Школом националне одбране руководи и командује начелник, кога поставља надлежни старешина и да је начелник у обављању послова из свог делокруга и за свој рад одговара ректору Универзитета одбране.

Уз члан 114.

Овим чланом одређују се надлежности начелника Школе националне одбране, па је тако одређено да: руководи школом; доноси годишњи програм рада школе; стара се о примењивању прописа којима се регулише рад школе; одговоран је за реализацију каријерних усавршавања; организује реализацију каријерних усавршавања; предузима мере за унапређење рада наставног особља; израђује предлог статута Школе националне одбране; израђује предлог правилника о раду Школе националне одбране; сазива и руководи седницама стручног органа; именује комисије за спровођење поступка признања стране високошколске исправе; решава статусна питања професионалним припадницима Војске Србије упућеним на усавршавање; потписује исправе о завршеним каријерним усавршавањима и обавља и друге послове у складу са прописима.

Уз члан 115.

Предметним чланом закона регулише се Наставно веће као стручни орган Школе националне одбране који има председника и 10 чланова. Истим чланом одређено је да је председник наставног већа Школе националне одбране начелник Школе националне одбране и да мандат чланова Наставног већа Школе националне одбране траје три године.

Уз члан 116.

Овим чланом одређује се надлежност Наставног већа Школе националне одбране, те је тако одређено да: усваја статут Школе националне одбране; усваја програм рада школе; доноси одлуку о признавању стране високошколске исправе и њиховој еквиваленцији са каријерним усавршавањима; бира наставнике вештина из ужих научних области за које су надлежне катедре у саставу Школе националне одбране; прописује мерила за вредновање описних оцена приликом еквиваленције програма каријерних усавршавања; разматра измене и допуне програма каријерних усавршавања и усваја план стручног усавршавања особља; усваја теме за завршне радове слушаоца и утврђује критеријуме за рангирање слушаоца.

Такође истим чланом ставом 2. је прописано да Наставно веће Школе националне одбране усваја предлоге већином гласова од укупног броја чланова.

Уз члан 117.

Овим чланом прописана је надлежност Владе за оснивање, односно укидање војношколских установа као и надлежност Министарства одбране да цени потребу за оснивањем, односно укидање војношколских установа.

Такође, истим чланом прописана је садржина акта о оснивању, односно укидању војношколске установе, уз обавезу да пре доношења аката о оснивању, Влада мора усвојити елаборат који израђује Министарство одбране чија је садржина такође уређена овом одредбом.

Уз члан 118.

Наведеним одредбама овог члана прописано је да војношколске установе могу отпочети са радом само по добијању дозволе за рад, у том смислу одређена је и надлежност за давање дозволе при чему је за високошколске установе то Министарство надлежно за послове просвете, а за средње војне школе Министарство одбране.

Такође, истим чланом је дат правни основ за доношење прописа којим ће министар одбране уредити поступак за добијање дозволе за рад Средње војне школе.

Уз члан 119.

Предложена решења у овом члану усаглашена су са законом којим се уређује средње и високо образовање, а прописана је и сходна примена прописа којима се уређује организација, унутрашње уређење и систематизација формацијских места у Министарству одбране и Војсци Србије.

Такође, истим чланом прописана је и забрана политичког и страначког организовања и деловања, која је заснована на специфичностима војне службе.

Уз члан 120.

Одредбама овог члана регулисана је аутономија Универзитета одбране и у том смислу предвиђен је делокруг права кроз која се наведена аутономија остварује.

Уз члан 121.

Наведеним чланом прописано је овлашћење да војношколске установе у складу са законом односно актом о оснивању и статутом могу доносити опште акте.

Такође, прописано је да је статут основни општи акт војношколске установе.

Уз члан 122.

Овим чланом дефинисана је садржина статута војношколских установа као и начин објављивања предметног акта.

Уз члан 123.

Одредбом овог члана, прописана је надлежност Министарства одбране у погледу вођења регистра (евиденције) војношколских установа, као и правни основ за доношење прописа којим ће бити уређен садржај и начин вођења исте.

Уз члан 124.

Ст. 1. и 2. овог члана регулисано је да наставу и друге облике образовно-васпитног рада у војношколским установама остварује наставно особље и предлаже се сходна примена прописа о Војсци Србије на пријем наставника у службу из реда професионалних војних лица.

Такође, ставом 3. овог члана створен је одговарајући правни основ за стручно усавршавање наставног особља, односно дефинисано је да ближе услове и начин остваривања сталног стручног усавршавања наставног особља прописује министар одбране, у складу са циљевима војног образовања и приоритетима Министарства одбране.

Уз члан 125.

Материјалним решењима у овом члану предвиђен је посебан статус наставног особља у средњим војним школама кога чине наставник, васпитач, стручни сарадник и сарадник у настави. Одредбама овог члана одређује се да наведена лица морају да буду држављани Републике Србије, који испуњавају услове у погледу квалификација и услова прописаних Законом о Војсци Србије, а да министар одбране уређује ближе услове у погледу квалификације ових лица.

Предложена решења усаглашена су са одговарајућим решењима из закона којим се уређује средње образовање и васпитање, и посебним статусом наставног особља које се бира из редова професионалних припадника Војске Србије.

Истим чланом регулисано је да је задатак ових лица да својим компетенцијама осигура постизање циљева образовања и васпитања и стандарда постигнућа, уважавајући принципе образовања, предзнања, потребе, интересовања и посебне могућности.

Уз члан 126.

Овим чланом дефинисано је да министар одбране уређује ближе услове у погледу квалификације лица из члана 125. став 1. овог закона.

Уз члан 127.

Овим чланом прописана је недељна норма часова наставног особља, са посебним акцентом за наставнике из предмета, математика, српски језик, књижевност и страни језик.

Уз члан 128.

Овим чланом, ставом 1. прописана је обавеза наставног особља да се стално стручно усавшава ради успешнијег остваривања и унапређивања образовно-васпитног рада.

Уз члан 129.

За разлику од важећег закона, овим чланом нормирано је да наставно особље чине лица која остварују како наставу тако и научно истраживачку делатност, као и да су то наставници, истраживачи, наставници страног језика, наставници вештина и сарадници.

Уз члан 130.

Овим чланом прецизирана су звања наставника на Универзитету одбране и то: редовни професор, ванредни професор и доцент. Такође, регулисано је да исти могу да изводе наставу на свим врстама студија.

Уз члан 131.

Предметним чланом регулисано је да се наставник бира у звање за ужу научну област, коју усваја Сенат Универзитета на предлог наставно-научног већа војношколске установе.

Ставом 2. истог члана прописано је да у звања наставника може бити изабрано лице које испуњава услове прописане Законом, односно ближе услове утврђене општим актом о условима и критеријумима за избор у звања наставника, који доноси Сенат Универзитета, у складу са подзаконским актима и утврђеним минималним условима за избор у звања наставника од стране Националног савета за високо образовање.

Истим чланом, ставом 3. предвиђено је да лице изабрано у научно звање на начин и по поступку којим је уређена научноистраживачка делатност може да реализује наставу на мастер и докторским академским студијама, у складу са законом којим се уређује високо образовање и општим актом Универзитета.

Уз члан 132.

Овим чланом регулисано је да избор у звање наставника врши Универзитет и да се начин и поступак стицања звања наставника ближе уређују општим актом Универзитета, у складу са законом којим се уређује високо образовање.

Уз члан 133.

Овим чланом закона прописана је надлежност за доношење одлуке о избору у звање наставника, те је тако регулисано да одлуку доноси Сенат и да је она коначна.

Уз члан 134.

Овим чланом, за разлику од сада важећих материјалних решења предвиђена је могућност да високошколске установе могу на предлог стручног органа, закључивањем уговора о ангажовању, у делу активне наставе, укључујући предавања и вежбе, на првом и другом степену студија, највише до трећине часова наставе на предмету у току семестра, могу ангажовати предавача ван радног односа који има стечено високо образовање најмање мастер академских студија и који има неопходна знања и вештине у одговарајућој области и показује смисао за наставни рад, закључивањем уговора о ангажовању за извођење наставе.

Такође, прописано је да се начин избора и време на које се ангажују наведени предавачи, ближе уређује општим актом Универзитета.

Уз члан 135.

За разлику од до сада важећих материјалних решења где није била прецизно регулисана област ангажовања наставника вештина у високошколским установама и јединицама у саставу Универзитета одбране, на овај начин нормирана је област извођења наставе, категорија лица и услова за извођења наставе страних језика, односно вештина, као и нивои студија на којима та лица могу бити ангажована.

Уз члан 136.

Материјалним решењима из овог члана дефинисани су надлежност, поступак и начин избора у звања наставника страног језика и вештина.

Наиме, предвиђено је да избор у звање наставника страног језика, односно вештина врши војна високошколска установа, односно Школа националне одбране, у складу са својим општим актом, као и да се начин и поступак стицања звања наставника страних језика и вештина, уређује општим актом војне високошколске установе, односно Школе националне одбране. Такође, прописано је и да се начин и поступак стицања звања наставника вештина из ужих научних области за које је надлежна Школа националне одбране уређују општим актом Школе националне одбране.

Уз члан 137.

Овим чланом, за разлику од сада важеће законске материје, децидно су детерминисана права наставника, наставника страног језика и наставника вештина. Такође, истим чланом прописује се, да за извођење наставе са лицима из грађанства која су стекла статус студента и страним држављанима, менторство и чланство у комисија при изради завршних радова и дисертација у складу са уговорима склопљеним на комерцијалној основи, као и за организовање, извођење и учествовање у научноистраживачком раду којим се комерцијализује резултат рада, наставнику припада накнада у складу са прописом који доноси министар одбране уз сагласност Владе.

Уз члан 138.

Чланом 138, за разлику од важећег Закона, децидно су детерминисане обавезе наставника, наставника страног језика и наставника вештина.

Уз члан 139.

Овим чланом су за разлику од важећег Закона, прописана научна звања на Универзитету за истраживаче, као једне од категорија лица која чине наставно особље у војним високошколским установама, те су тако предвиђена следећа научна звања: научни саветник, виши научни сарадник и научни сарадник.

Такође, предвиђено је да ова категорија наставног особља може изводити наставу на мастер и докторским студијама, под условима и на начин прописан законом и општим актом који доноси Сенат Универзитета, као и да уколико лице није радно ангажовано у саставу Универзитета са њим се закључује уговор о ангажовању за извођење наставе.

Уз члан 140.

Овим чланом дефинисано је да се избор у звања истраживача спроводи на начин и под условима предвиђеним законом којим се уређује научноистраживачка делатност.

Уз члан 141.

Овим чланом су за разлику од важећег Закона, прописана научна звања сарадника на Универзитету, као једне од категорија лица која чине наставно особље у војним високошколским установама, те су тако предвиђена следећа научна звања: сарадник у настави, асистент и асистент са докторатом с тим што је дата могућност да се општим актом високошколских установа у саставу Универзитета утврде и друга звања сарадника.

Такође, детерминисан је избор у звање сарадника, те је тако предвиђено да се сарадник бира у звање за ужу научну област, коју усваја Сенат Универзитета на предлог надлежног већа високошколске установе, а предвиђени су услови за избор у звање сарадника, односно прописује се да изабрано лице мора да испуњава услове прописане Законом, односно ближе услове утврђене општим актом о условима за избор у звања сарадника, који доноси надлежно веће високошколске установе.

Уз члан 142.

Овим чланом закона одређује се надлежност за избор у звање сарадника, те је прописано да избор врши високошколска установа у саставу Универзитета.

Такође, истим чланом ставом 2. прописано је да се начин и поступак стицања звања сарадника уређује општим актом високошколске установе.

Уз члан 143.

Овим чланом, за разлику од сада важеће законске материје, децидно су детерминисана права сарадника. Такође, истим чланом прописује се да за учествовање у реализацији наставе са лицима из грађанства која су стекла статус студента и страним држављанима у складу са уговорима склопљеним на комерцијалној основи, као и за учествовање у научноистраживачком раду којим се комерцијализује резултат рада сараднику припада накнада у складу са прописом који доноси министар одбране уз сагласност Владе.

Уз члан 144.

Одредбом овог члана за разлику од важећег Закона, децидно су детерминисане обавезе сарадника.

Уз члан 145.

Одредбама овог члана, за разлику од сада важећег Закона, прописани су разлози односно случајеви у којима министар одбране, или лице које он овласти може да закључи уговор о извођењу наставе са запосленим професионалним припадником Министарства одбране и Војске Србије, са незапосленим лицем или са запосленим у другој установи, према законским условима.

Предметно материјално решење било је потребно предвидети како би се омогућило несметано извођење наставе у складу са наставним плановима и програмима. У супротном, у случајевима када се наставни план и програм, не би реализовао у предвиђеном обиму, ученик, кадет односно студент не би могао бити оцењен.

Такође, предложеним материјалним решењем, добија се одговарајући односно потпуни правни основ за ангажовање, лица која би реализовала, предвиђен наставни план и програм.

Уз члан 146.

Наведеним одредбама ближе је уређена могућност ангажовања професионалних припадника Војске Србије који су постављени или распоређени у војношколској установи у ванрадно време закључивањем уговора о допунском раду.

Такође, овим чланом прописана је обавеза закључивања уговора о допунском раду, којим се између осталог предвиђа да тај рад може трајати до 1/3 пуног радног времена, уз обавезно прибављање сагласности од стране органа пословођења војношколске установе, а дефинисано је и да предметни уговор закључује старшина одређен општим актом војношколске установе.

Наведеним одредбама ближе је уређена могућност ангажовања професионалних припадника Војске Србије који су постављени или распоређени у високошколској установи у ванрадно време закључивањем уговора о допунском раду са истим послодавцем, ради извођења наставе са лицима из грађанства која су стекла статус студента и страним држављанима и менторства и учешћа у комисијама при изради завршних радова и дисертација у складу са уговорима склопљеним на комерцијалној основи и организовања, извођења и учествовања у научноистраживачком раду којим се комерцијализује резултат рада, у вези са чланом 137. став 1. тачке 3) и 5) и чланом 143. став 1. тачке 3) и 5), што у важећем Закону о војном образовању није било омогућено, а за шта постоји реална потреба.

Такође, овим чланом прописана је обавеза закључивања уговора о допунском раду, којим се између осталог предвиђа да тај рад може трајати до 1/3 пуног радног времена, уз обавезно прибављање сагласности од стране органа пословођења високошколске установе.

Наиме, Чланом 202. став 1. Закона о раду ("Сл. гласник РС", бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 - одлука УС, 113/2017 и 95/2018 - аутентично тумачење) предвиђено је да "Запослени који ради са пуним радним временом код послодавца може да закључи уговор о допунском раду са другим послодавцем, а највише до једне трећине пуног радног времена."

Чланом 72. став 13. Закона о високом образовању ("Сл. гласник РС", бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021 - аутентично тумачење, 67/2021 и 67/2021 - др. закон) дефинисано је да "Изузетно, са лицем изабраним у звање наставника које је јавни функционер или има заснован радни однос са пуним радним временом у органу јавне власти, а коме је у складу са прописима о спречавању сукоба интереса допуштено да обавља наставну делатност и научноистраживачки рад као други посао, односно делатност, односно лицем коме је поверено јавно овлашћење, орган пословођења високошколске установе из става 1. овог члана закључује уговор о допунском раду највише до једне трећине пуног радног времена, у складу са општим актом самосталне високошколске установе."

Чланом 60. став 1. Закона о здравственој заштити ("Сл. гласник РС", бр. 25/2019) предвиђено је да "Здравствени радник, здравствени сарадник, односно друго лице запослено у здравственој установи, односно приватној пракси, који ради пуно радно време, може да обавља одређене послове из своје струке код свог послодавца код кога је запослен са пуним радним временом, односно код другог послодавца, ван редовног радног времена, закључивањем уговора о допунском раду са својим послодавцем, односно највише три уговора о допунском раду са другим послодавцем, у укупном трајању до једне трећине пуног радног времена". Наведени члан је ближе дефинисан правилником који уређује начин, поступак и услове за обављање допунског рада здравствених радника у здравственој установи или приватној пракси.

Имајући у виду све наведено, иако је Законом о раду дефинисано да се уговор о допунском раду закључује код другог послодавца и да се ова врста уговора у Закону о високом образовању везује за лица изабрана у звање наставника која су јавни функционери или имају заснован радни однос са пуним радним временом у органу јавне власти, а с обзиром да је Законом о здравственој заштити омогућено да здравствени радник, здравствени сарадник, односно друго лице запослено у здравственој установи, односно приватној пракси, који ради пуно радно време, може да обавља одређене послове из своје струке код свог послодавца код кога је запослен са пуним радним временом, ову могућност односно изузетак потребно је омогућити и професионалним припадницима Војске Србије, чија је служба специфична и за шта постоји реална потреба.

Уз члан 147.

Наведеним одредбама ближе је уређена могућност ангажовања лица која нису распоређени у овим установама, а имају одговарајуће наставно, научно или сарадничко звање, као и квалификације, да изводе наставу и у ванрадно време.

Такође, овим чланом прописана је обавеза закључивања уговора о ангажовању.

Као изузетак, прописано је да се у реализацији каријерних усавршавања, а могу ангажовати и професионални припадници Војске Србије који нису постављени у војношколској установи и не поседују одговарајуће наставно или научно звање.

Уз члан 148.

Овим чланом предвиђен је и правни основ за регулисање радног ангажовања лица из чл. 146. и 147, односно надлежност за доношење акта, којим ће бити уређено питање допунског рада, односно ангажовања ових лица.

Уз члан 149.

Одредбом овог члана регулисан је случај спречавања сукоба интереса у вези са уговорним ангажовањем наставника војних високошколских установа и Школе националне одбране на другој високошколској установи ван Универзитета одбране.

Предложено материјално решење усклађено је са чланом 75. Закона о високом образовању. Наиме, наставник и сарадник могу се радно ангажовати на другој високошколској установи само уз сагласност стручног органа Универзитета одбране и одобрење министра одбране или начелника Генералштаба (сагласно члану 52. Закона о Војсци Србије) и то само ван радног времена на Универзитету одбране.

Уз члан 150.

Овим чланом таксативно су набројани разлози, односно случајеви када се наставном особљу из члана 129. став 2. овог закона, осим истраживачима, изборни период продужава, односно када изборни период мирује.

Такође, дефинисано је да се лицима из става 1. овог члана изборни период продужава за то време, а лицима из става 2. овог члана изборни период мирује у случају када се упућују на период дужи од шест месеци.

Такође, прописано је и да у случају продужења, односно мировања изборног периода војна високошколска установа, односно Школа националне одбране у обавези су да обезбеде несметано одвијање.

Уз члан 151.

Предложеним материјалним решењем предвиђене су правне последице у случају истека звања које је специфично у односу на истек звања наставника и сарадника у цивилним високошколским установама. Наиме, наставнику, сараднику, односно наставнику вештина коме истекне звање, а не буде изабран у више звање или реизабран, престаје радно ангажовање на Универзитету одбране и у том случају, исти се распоређује на другу дужност у установе или јединице Министарства одбране или Војске Србије, у складу са прописима којима се регулише служба професионалних припадника Војске Србије.

Уз члан 152.

Овим чланом предвиђена је могућност продужења радног односа наставнику-професионалном војном лицу, које испуњава услове за престанак професионалне војне службе, са правом на пензију, у складу са прописима којима се уређује служба у Војсци Србије.

Уз члан 153.

Одредбама овог члана предвиђено је да наставник коме је престала професионална војна служба, са правом на пензију у складу са законом задржава звање које је имао у тренутку престанка, а прописана је и могућност радног ангажовања тог лица на свим нивоима студија и усавршавања, најдуже још две школске године након одласка у пензију.

Такође, прописано је да наведено лице односно наставник може задржати преузете обавезе на мастер и докторским академским студијама као ментор или члан комисија у поступку израде и одбране завршних радова односно дисертација на тим студијама и као члан комисије за избор наставника.

Поред наведеног нормирано је да одлуку о ангажовању наставника доноси Сенат Универзитета, као и да се права и обавезе наставника уређују уговором.

Све наведено, прописано је из разлога што наставници-професионална војна лица, због специфичне службе коју обављају, односно бенефицираног радног стажа, углавном одлазе у пензију са знатно мање година у односу на наставнике који су цивилна лица на служби у војношколским установама и наставнике који предају на цивилним факултетима. На овај начин се обезбеђује да стручни и искусни наставници могу остати у служби најкасније до навршених 65 година.

Уз члан 154.

Одредбом овог члана децидно су нормирана материјална решења која се односе на изворе финансирања војношколских установа и одговорност органа управљања за наменско и економично трошење средстава додељених из буџета. Такође, овим чланом предвиђено је, за разлику од важећег закона да за утрошак новчаних средстава из буџета треба да буде одговоран орган пословођења-начелник средње школе који може често доносити одлуке о утрошку средстава из буџета, а не орган управљања-Савет који се састаје неколико пута годишње.

Такође, предвиђено је да војношколске установе средствима управљају самостално и да се средства за обављање делатности у току једне школске године обезбеђују у складу са програмом рада војношколске установе. Истим чланом регулисано је да орган пословођења војношколске установе, односно орган руковођења образовне јединице, одговара Министарству одбране за наменско и економично трошење средстава додељених из буџета Републике Србије.

Уз члан 155.

Овим чланом таксативно је набројано за које намене се могу користити средства које остваре војношколска установа.

Уз члан 156.

Овим чланом је дефинисано да средства која остваре војна високошколска установа и Школа националне одбране чине сопствени приход, уз изузетак средстава које обезбеђује оснивач. Војна високошколска установа и Школа националне одбране сопственим приходима располажу самостално у складу са законом

Уз члан 157.

Одредбом овог члана предвиђено је да војна високошколска установа и школа националне одбране стичу средства из школарине на основу одлуке о висини школарине за лица из грађанства и стране држављане, у складу са законом, а такође су прописани услови и надлежност за доношење одлуке и мерила за утврђивање школарине и обрачун трошкова школовања.

Уз члан 158.

Овим чланом предвиђено је да се евиденције средњих војних школа и војних високошколских установа воде у складу са прописима о средњем образовању и васпитању и високом образовању, као и да се на основу података из евиденције издају јавне исправе у складу са прописима о средњем образовању и васпитању и високом образовању.

Такође, прописано је и да војношколске установе воде и евиденције које произилазе из природе војне службе и организације и рада војних установа у складу са прописима о одбрани и Војсци Србије, као и да су евиденције које воде наведене војношколске установе део јединственог информационог система војношколске установе.

Уз члан 159.

Одредбом овог члана дефинисано је да се подаци уписани у евиденције из члана 158. овог закона, у складу са прописом којим се уређује заштита података о личности, прикупљају, обрађују, користе и чувају за потребе војног образовања и за потребе Министарства одбране за обављање законом утврђених послова.

Уз члан 160.

Овим чланом предвиђена је могућност да лице које је завршило претходни ниво школовања или део школовања у иностранству, упише, односно настави школовање у војношколским установама уз услов да је претходно извршено признавање стеченог образовања. На идентичан начин, ова могућност је предвиђена и за лица која су претходно завршила одговарајући ниво или део каријерног усавршавања у иностранству уз предуслов да је извршено признавање стеченог образовања, односно усавршавања. Поред наведеног, прописано је да се признавање претходног нивоа школовања односно усавршавања, која су предмет регулисања овог члана, доказује актом надлежног министарства.

Такође, нормиран је и рок за достављање акта о признавању стеченог образовања, у случајевима када је расписан конкурс за пријем на школовање односно усавршавање (последњи дан одређен конкурсом).

Овим чланом уређено је и питање правног основа, односно надлежности за доношење акта који ће бити уређен поступак вредновања и признавања страних јавних исправа ради наставка школовања.

Уз члан 161.

Материјалним решењем из овог члана предвиђена је супсидијерна примена одредаба закона којима се уређује област високог образовања и национални оквир

квалификација у Републици Србији приликом признавања стране високошколске исправе ради запошљавања.

Уз члан 162.

Наведеним чланом уређен је поступак припремања, одобравања и издавања наставно – образовне литературе за потребе средњег војног образовања и васпитања која је у употреби на војношколским установама. Такође, регулисано је и да се наставно-образовна литература за потребе средњег војног образовања и васпитања штампа у складу са прописима о издавачкој делатности у Министарству одбране и Војсци Србије.

Уз члан 163.

Овим чланом уређен је поступак припремања, одобравања и издавања наставно – образовне литературе за потребе високог војног образовања и научноистраживачког рада од значаја за одбрану, као и стандарди квалитета и поступци за праћење и вредновање наставно-образовне литературе.

Уз члан 164.

Овим чланом предвиђено је да се израда наставно-образовне и војно-научне литературе планира у складу са прописима којима се уређује издавачка делатност у Министарству одбране и Војсци Србије.

Уз члан 165.

Овим чланом, уређена је надлежност за вршење управног, инспекцијског и стручно педагошког надзора над радом војношколских установа (ст. 1, 2. и 3). За разлику од важећег законског решења, одредбом овог члана предвиђено је да инспекцијски надзор над радом војношколских установа врши Инспекторат одбране.

Ставом 4. за разлику од важећег материјалног решења предвиђа се оцењивање ефикасности, те је у складу са тим предметним ставом прописано да војношколске установе спроводе поступак оцењивања ефикасности (самоевалуације) квалитета програма, наставе и услова рада на крају сваке студијске, односно школске године, у складу са статутом установе.

Ставом 5. прописано је да у поступку оцењивања ефикасности квалитета програма, наставе и услова рада врши се анкетање кадета, студената, полазника, слушаоца и ученика на свим нивоима, најмање једном годишње о програмима, настави, условима и раду наставног особља које је анонимно.

Ставом 6. је прописано да је учешће кадета, студената, полазника, слушаоца и ученика у анкетирању из става 5. овог члана обавезно.

Ставом 7. је прописано да се резултати анкетирања достављају надлежном руководиоцу војношколске установе.

Члан 166.

Ставом 1. овог члана прописано је да извештаје о оцењивању ефикасности квалитета програма, наставе и услова рада, које припрема војношколска установа из члана 165. став 4. овог закона, усваја орган управљања војношколске установе.

Ставом 2. овог члана прописано је да извештај из става 1. овог члана, војношколска установа доставља министру одбране.

Ставом 3. овог члана дат је правни основ за уређивање начина и критеријума за оцењивање ефикасности квалитета програма, наставе и услова рада за програме, наставне опреме, квалификација наставног особља, начина обављања наставе, уписа на школовање и студије, процента пролазности на испитима, процента дипломираних лица и садржаја анкете.

Уз члан 167.

Овим чланом нормирани су услови за окончање започетих поступака вредновања и признавања јавних исправа.

Уз члан 168.

Предложеним материјалним решењем предвиђен је престанак важења одредбе члана 74. став 1. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 88/09, 101/10 – др. закон, 10/15, 88/15 – УС и 36/18, 94/19 и 74/21 УС), након доношења подзаконског акта којим ће бити уређено упућивање на школовање и усавршавање професионалних припадника Војске Србије, по различитим основима, предвиђеним чл. 36. ст. 4, 44. ст. 3. и 86. овог закона.

Такође предвиђено је да ступањем на снагу овог закона, престаје да важи одредба члана 80. став 5. Закона о ВС, у делу који се односи на закључивање уговора о школовању, специјализацији, односно усавршавању, из разлога што је одредбом члана 18. став 3. у овом делу дефинисано да ће уговор закључити министар одране или лице које он овласти.

Уз члан 169.

Предложеним материјалним решењем утврђена је обавеза војношколских и војних научноистраживачких установа да, у прописаном року, ускладе организацију и рад са одредбама овог закона односно са прописима о научноистраживачкој делатности.

Уз члан 170.

Овим чланом детерминисан је рок за доношење подзаконских аката на основу овлашћења из овог закона, као и наставак примене подзаконских аката донетих у складу са Законом о војним школама и војним научноистраживачким установама, уколико нису у супротности са овим Законом.

Уз члан 171.

Наведеним чланом предвиђен је престанак важења Закон о војном образовању („Службени гласник РС“, број 36/18).

Уз члан 172.

Овом одредбом прописано је време ступања на снагу предметног прописа, односно предвиђено је да исти ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику РС“.

4. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ АКТА

За спровођење овог закона за 2023. годину нису потребна финансијска средства обзиром да се исти примењује почев од буџетске 2024. године.

Средства за 2024. и 2025. годину ће се планирати у оквиру програма „Операције и функционисање МО и ВС“, а у складу са пројекцијом расхода Министарства одбране РС за 2024. и 2025. годину.